

Nummar 1.
19ad jakkegærdde.

Korsfjord'ast:
15ad JANUAR 1917.

Redaktøra:
HENR. OLSEN.

Jakke 1917.

Ibmel læ min suogje ja min gievrravuotta, nuftgo vække atestusai siste gavdnum sagga stuoresen. Danditi mi æp bala, jos ædnam nubbastuvva, jos varek likkatuvvujek abe vaimo siste, jos dam æcek maraidek ja sorppuk, varek doargestek dam ævllaivuoda dii. Sela. Salm. 46, 1-4.

Daina saniguim algata min bladde su 19ad jakkegærdes, jage 1917. Mi berrip vuttivalddet dai duottavuoda sanid, mak dam David salmast cūžžok, ja mist læ vuoiggadvuotta cælkket, atte Ibmel læ maš, læ ja aiggo læt min suogjalægje. Su læp mi maidai gavdnam stuoremus vækken min atestusai siste, buok dingai siste, mak min guovddo læk boattam min ællemgoeino alde.

Jurdašekop mi dal dai ædnamgappalagai ala, gost dat hirmos soatte hærjeda, gost kanovnak maraidek ja maid olguscollujubme doargestatta sikke varid ja jalggadasaid, dobbe gost orro dego buok helvetvægak juo livče luovvanam, gost baččavuotta ja vašše manna bajas alla baroiguim, gost duhatid ja fast duhatid varra baidna ædnamid ruoksaden ja dæydda aimo lievlain ja lossis hajain, dobbe gost rafhalaš sidak ja æra mavso-laš rakkanusak læk jalggijuvvum ædnamin, dobbe gost sidataga, vaivaš ja moraštægje manak ja ædnek vagjolek, gilladedin hæde ja nælge.

Buok dast læ Ibmel min suogjalam dam ragjai. Mist læ vuoiggadvuotta gitet su dam su stuora armq oudast.

Ja mi adnop ja savvap Ibmeli, atte son ain æajetivči gierddavašvuoda min vuostai, atte son suogjalivči min ædnam ja našona maidai dam odde jagest.

Mi namatep loapadassi, atte buokak gudek oskok Ibmeli, su suogjalussi ja gievrravutti, læk mielde rokkadallamen obba duotta vaimost:

Rakis ačce aima, læge don min suogjalægje ja gievrravuotta, ja varjal don min ædnam ja obba albmug jagest 1917!

Jesus læ min oddajage algo.

Mi gulaimek dam vuostas bæive oddajage evangeliumest, atte mannai addujuvvui dat namma Jesus, mi arvvedatta sæmma go bæste. Dast mi gullap fastain dam stuora juovllailo, mi gulatuvvui dom vuostas juovllaidded, ja daina lagin algatep mi Jesus nammi damge oddajage.

Rakis usteb, nuorra ja boares, lækgo don vuttivalddam daid evangelium sanid du vaibmosad dai rakis juovllabasi siste, atte Jesus læ šaddam du vaimo illo ja rafhe. Go Jesus læ ožžom boattet du vaibmoi su juovlla-evangeliuma bokte, de læk donge maid alggam dam oddajage Jesus nammi, ja dalle galgga maidai oddajakke šaddat buristsivdnadussan sielo ja rubmaš bælest, mitededin dai sanid: „Occet vuost Ibmel rika

ja su vanhurskesvuoda, de galggek buok æra dingak digjidi boattet buorren.“

Go mi læp boattam dovddat min sielo dile hævvanæme, atte suddo bokte læp mi boattam erit Ibmel valldegodde særvvevuodast, de læ su arbmo dievas min bæstet. Mi læimek mannamen agalaš duššadubmai nuftgo dat lappum bardne, mi gudi su ačes sida, manai amas ædnami ja skittardi buok su oarbbeoase, maid son læi fidnim su ačestes; mutto go son fuobmaši su hævvanæme dile, de vulgi son ačes sida guvllui, ja go ačce oini su lappum barnes gukken boattamen, viegai son su barnes oudi arkalmaste vaimoin, su cælkemættom rakisvuodaines ja vuostai-valdi su nuftgo su rakis mannan.

O, rakis usteb, maggar hærvas govva! Barga donge jorggalet suddo hævvanæme dilest erit ja vuolge alme ačes sida guvllui. Son læ garves fast vuostaivalddet du nuftgo su rakis mannanes; dastgo son læ saddim mailbmai su rakis barnes bæsten, son gutte addiječas oaffarlabbesen ruossamuora ala Golgata dieva alde, ja addi golggat su basse varaides makson buok mailme suddoi oudast. Son læ garves du vuostaivalddet, go don cuvkkijuvvum vaimoin su lusa boadak ja osko bokte oamastak su varra evangelium du vaibmosad. Buok du suddok šaddek dundnji andagassi addujuvvut su basse varai bokte ja don oažok muosatet rafhe ja ilo du cuvkkijuvvum vaimo siste.

Dat læ dat Ibmel valldegodde, maid mi occap ja gavduap su varra evangeliumest, ja osko bokte oa-

mastep suddoi andagassi addujume, rafhe ja ilo Bassevuoiņa duodaštusa bokte, nuftgo evangelist Johannes cælkka: „Ibmel vuoigņa duodašta min vuoigņain, atte mi læp Ibmel manak.“

Dast loapatam dai sargastagaid mu vaimolaš savaldagain buokaidi „Nuorttanaste“ lakkidi gukken ja lakka ovta buorre ja buristsivdueduvvum oddajage.

Vieljalažat

Johannes Samuelsen.

Laggovnuonast 6. jan. 1917.

Oddajage-jurddagak.

Stiftaproavas Gustav Jensen Kristianiast čalla čuovvovaš bitta, maid soames darogiel bladek læk sisavaldam:

Min mielast orro mi læp dal hui baha ja sevdņis jage ouddan Europa historiast, go mi gæččap dam oddajage 1917 guvllui.

Juokke guovlost soatte ja varra, suddo ja hætte, moraš ja gadņjalak: dat orro dego buok ja buokak, maidai mi dabe Norgast, gaikkņuvvumen sisa dam hirmos ravņje mielde. Albme læ ruoksad ja sævdņjad, ja jos vala orroge muttom sajest uccanaš doaivvo rafhe harrai, de mi æp diede sat-tago dat attanuššat.

Moft galggap mi boattet čada dam jage, man sisa mi dal man- nap?

Læge oskolaš Ibmedi. Dal galgga duottavuodast gæččaluvvut lægo mist esko Ibmedi. Ouddal dat i læm nuft vaddes cælkket: Mon oskom Ibmedi, dam buokvægalaš a č č a i. Mutto cælke dal dam, goas orro, atte buok æra famok raddijek ædnam aldé go atte su. Læge goit visses dam ala, atte buok čuožžo daddeke su famolaš giedast, ja atte su bastelis bælddoruoovdde dal manna čiegņalet kristalašvuoda bældo čada ja moivve dam bajas, vai dast šadda odda æna ja sagje su barne evangelium siebmani.

Læge oskolaš Ibmedi ja čajet dam gierddavašvuoda siste. Dastgo i dat læk ollo atte mi læp gierddavaža, go mi læp suddodam

ja šaddap časkastuvvut. Daddeke i dušše varnotes gierddavašvuoda, mutto gierddavašvuoda, mi riega-datta rokkus rafhe diti ja bargo rafhe diti, nuft atte vimag satta šaddat odda happebme, rafhe-happebme, mi satta vøjoid njeidetet vuolas vjeljači giedain.

Læge oskolaš Ibmedi ja čajet dam duottavašvuoda siste. Lægo dak fuones dabek, atte dat nmatuvvujek dam aige mi mist læ? Mutto oaidnet maid soatte bukta ouddan min gaskast, læp mi gædnegasak dam dakkat, mutto friadatolažat, bijadedin mavso dam ihmelbalo ala duottavašvuodain, mi læ stuora vuoitto.

Læge oskolaš Ibmedi, ja čajet dam rakisvuoda siste. Dastgo soatte gilvva vaše, ja vaše luodaidi i sate mikkege buorre siebmanid likkostuvvat. Mutto gilve rakisvuoda min ječamek smavva soabatesvuodai sisa. Ja divte dam ollit gidda dai soadaidægje ja gillajægje olbmuidi njuorasvuoda ja vaibmoladesvuoda siste, stuora oktasašvuoda dovdo siste. Dat læ dast, gost boatteaigge attanušša.

Mutte buok dingast: Læge oskolaš Ibmedi. Dastgo jos læ mikkege maid dam aige sævdņjadas læ čajetam, de læ dat, atte Ibmel taga æi boade olbmuk čada. Dat šadda aive Ibmelin. Mutto suina dat gal šadda.

Stjernanuorest.

Dal halidam mon čallet vehaš „Nuorttanastai“, min rakis ucca samegiel bladači ja muittalet, atte dat min nuorre læ okta sagje, gost i fina oktage lokke. Dam im mon imaštalage, dastgo gæidno læ vaddes ja damppa i mana dabe. Moadde jage dastouddal læi okta same lokke dabe, namalassi Johannes Aslaksen Rairost. Dat læi okta havskes boddo, mast mi o- ažoimek ibmerdet, dainago dat læi ædnegiella. Gal darogiella læ buorre, mutto mangas æi ibmerd

dam burist. Savam vare Ibmel saddeši soames lokke minge vai- vanid oappaladdat. Gal sataši soames fast maccat sidi nuftgo dat lappum bardne; son macai sidi ačes lusa, go gillagodi hæde.

Nuft læ go olmuš balvval suddo. Go oamedovdo gocca, de ferttep mi bataret daihe maccat sidi ačes lusa, namalassi Ibmel.

Don nuorra usteb, gutte logak ječad læt nuorran buoradusa dak- kat ja arvvalak atte gal ain læ aigge. Jurdaš, dat satta manped šaddat, jos don hælbbadak buora- dusa dakkamest.

Dal hæitam dam have ja savam min odda redaktori ilolaš juovlaid ja Hærra buristsivdnadusa su larg- goi, ja ilolaš juovlaid buok blade lakkidi gukken ja lakka Hærra siste.

Per Aslaksen Somy.

*

Gi læ Jesus?

Dat læ mælgad mavsolaš ga- čaldak, damditi go mangas æi jagad dam goččom atte boattet Jesus lusa, go sist i læk rivtes dovdo su birra. Ollo dam duok- ken orro, moft mi vastedep ga- čaldaga: Moft orro din mielast Kristus harrai.

D. s.

Lævnjast.

Dal čalam mon min ucca samegiel bladdai ja muittalam, atte dabe læ hævvanam meni okta olmai, su namma læi Hans Abrahamsen Brenna. Son hævvani dam 16ad november, go son læi favlest linai gæssemen. Olmai læi mannam arrad iddedest favllai. Guovte jandur gæčest gavdne olbmuk goalva rievddam gaddai, dušše gap- palagak — stivlle ja borjas legje erit- boattam. — — —

Hans Abrahamsen rokket æi læm vanhemak ællemen; mutto sust legje gal biebmovanhemak. Su biebmoačče jami mannam gæse; dušše nubbe læ ællemen, ja son læ dal oktonassi.

Dak nuorak maidai galggek vald- det varo aigest, vøjoleit Ibmel guvllui ja dakkat buoradusa ouddalgo manped šadda. — — Mi æp diede goas min jabmemboddo boatta.

XI.

Mailme davemuš mišsonlavost.

Samemišsonæra A. Wangberg, nuftgo mi duvle namateimek min blađest, doalai su 25-jage illobæive nuftgo Ibmel sane sardnedægje su riegedambaikes, Espenes, Senjen, 27ad august. Dalkke læi čabbes dam bæive. Arvo mielde 300 olbmui legje boattam čoakkai. Samemišsonæra logai 118ad David salma ja doalai dasto muddages algo- ja buristboattem: a ne, mast son muittali soames gæsa-staga su jottalægje ællemest.

Sodnabæiveskuvlamišsonæra Chr. Foshaug doalai festasarne Rom. 10ad kapital 11ad værsain, ja namati gaskotaga:

25 jage læm mon dovddam A. Wangberg, ja dat mi læ erinoamačet mærkašattam su æmbo go marga æra sardnedægje, læ su rakisvuotta bibali ja dorvvo Ibmeli. Wangberg læ bigjam maŋŋasis buorre bargo, i ucemusat min ædnam ænemus ajetuvvum olbmui gaskast, samid. Mi gratulerip su beivin ja savvap sudnji famo lasatus barggoi.

1891 dam 27. august doalai Wangberg čoaggalmasa sammu baikes ja dam rajest heiti su bargostes nuftgo mærrabivdde. Son manai Tromsi, gost son čađamanai Friamišson bibalkursa, mi bisti bælnub mano, 1892—93 maidai ovta kursa Kristianiast, mi dollujuvvui mišsondirektora Franson bokte.

Oappam diti engelas giela jottai son Englandi 1893 loapast ja oažoi oapatusa P. Golding lutte. 1894 jottai son Amerikai vidasebbo oapo diti dr. A. B. Simpson lusa. 1895 algi son sardnedet engelas giela halli gaskast.

Su orostallam vuolde Amerikast naittali son nieidain Martha Krogh, erit Mjøndalen, Eker, Mada-Norgast. 1897 bodi Wangberg fast sidi Norgi, ja maŋŋel ovta mokke Nordlandast manai son madalaš Norgi jage 1903 ragjai. Mr. T. Golding bodi ovta mokke Norgi, ja Wangberg šaddai su mielde nuftgo dulkka ja dulkodi 54 sarni. Soai soabaiga mokke vuolde Nordlandast atte bajasvalddet ječas samemišsona. Oappam diti samegiela manai Wangberg universitetai, ja oažoi addas oapo professor Konrad

Nielsenest jage 1904 loppi. Barggo læ dam rajest oudeduvvum. Nuftgo okta daina oudastolbmam dam mišsonast satta namatuvvut Abraham Grimstvedt.

Wangberg læ jottam Sameædnam mæra gaddid mielde, ja læ maidai matkuštam Nuortta- ja Oarje-Sameædnam duoddari bagjel. Āreb čoaggalmasaid læk obba 350 samegiel bibal ja 250 oddatestamenta olgusjuogaduvvum. Olles bibal bodi olgus samegilli æska jagest 1895.

Wangberg læ olgusaddam samegilli ovta girje, mast læk 60 sidi, »Bibala oappo oamedovdo birra ja sielo bestujubme osko bokte Kristus ala«, — ja æreb æra bargo læk duhati mielde oasek Basse čallagest olgusjuogaduvvum. Guovte gærde læ maidai Kolanjarğa oappaladdujuvvum.

Ollim diti olbmuid dobbe, gost æi gavdnu čoaggalmasvistek, oažoi Wangberg stuora mišsonlavo ustebin Englandast ja Amerikast 1914. Mišsonlavvo šiettada 500 olbmui, ja dat læ adnajuvvum marga sajini, dast maŋemusta Senjenest.

Maalselvenest 2—9—16.

Chr. Foshaug.

Englanda gieldda koalaid skappomest Norgi.

Dat akkedes sakka muittaluvvu telegramai bokte, atte Englanda, mi čađa aige læ skappom Norgi koalaid boalddamuššan, galgga dal aittet aibas orostattet olgusfiervedæmest daid.

Åssen dasa galgga læt, atte dat soabatus, mi læi dakkum dam guovte ædnam gaskast, i læk dollujuvvum Norga bælest. Dat læ erinoamačet guolle- ja riššagalvvo, mi læ olgusfierveduvvum Tuisklandi lobetaga.

Raðditus læ dal ordnemen dam mavsolaš aše Englandain.

Buollevidne gilddujuvvum.

Raðditus læ mæredam, atte buok sisafievredæbme, buoklagas vuovdem buollevinest gilddujuvva aibas mars mano loppi dam jagest.

Savvamest lifči atte gielldos bistaši nuft gukka go soatte i noga.

Nubbe bældi dollek buollevidnesørvek Kristianiast unokas miellalage rađditusa vuostai ja dattok balkašæme balvvaleggijasasek statast.

Guollebivddo.

Sameædnam bivddo.

Finnesast linain 600 kilo, Honnesvagest linašoitak 1500—4500, ænaš dorskek, Gamvikast oago 250, Tyfjorast linain 800—900, Bærralvagest 800—1500, Kongsfjorast 800 kilo.

Salledbivddo

Tromsa amtast læmaš dast ovta vak-kost naft: Kvædfjorast 70 mitto, 40 kruvna mittost. Oktibuok fidnijuvvum obba amtast 82,970 mitto.

Stuorasalledbivddo

Kristiansundaet læ nuftgo dabalažat, 500 mitto. Hadde 39—42 kruvna mittost.

Doavtervadnevuotta

dabe Davve-Norgast orro šaddamen dal værrab ja værrab. Manga gielddoaktarammata læk joavddelassan, ja ovta gielddast læ moadde gærde dieđetuvvum joavddelas doaktaraminat, mutto i oktage ocece læk boattam.

Erinoamačet vaillok doaktarak bivdo vuolde Lofotast.

Odda darolaš dampak vuogjoduvvum.

Kristiania-dampak »Falk« læ vuogjoduvvum. Olbmuk læk gagjujuvvum.

Bergen-dampak »Older«, »Thyra«, »Edda«, »Clora« ja »Avona« læk vuogjoduvvum. Olbmuk læk gagjujuvvum.

Kristiansand-dampak »Sno«, Aalesunddampak »Herø«, Porsgrund-dampak »Nystrand« læk vuogjoduvvum.

Olbmuk læk gagjujuvvum buok daina vuojotuvvum dampain.

Guokte danskalaš dampak

læk maidai gieskad vuogjoduvvum tuiskalaš mæravuolašvadásin. Ovce olbma dam nubbe dampast læk havvaduvvum ja dolvvujuvvum gaddai Londoni.

272 dampak

(borjasskipak miellderekinastujuvvum), læ Norga massam mæravuolaš soađe ja minai bokte gidda jage 1916 loppi.

Dat šaddek 30 dampak æmbo go mi oudeb nummarest namateimek.

Tapa šadda oktibuok 200 miljon kiuvna.

Gal dat læ stuora vahag ovta ucca ædnami go Norga.

Mailme-soatte.

Dak alliertak æi læk miettam Tuisklanda rafhe-fallujubmai.

Mi namateimek oudeb nummarest, atte dak alliertak našonak æi daide vuostaivalddet Tuisklanda rafhe-fallujume. Dat manai nuft. Si læk dal vissaset addam diettevassi mailbmai, atte si dattok soade. Oktasažat læk si vastedam Tuisklandi, atte i galga rafhe šaddat ouddalgo vuoggadvuotta friavutti læ nanostuvvum ja olles balkašæbme addujuvvum dai smava našonaidi.

Soames tuiskalaš blađin namata, atte dal — go Tuisklanda rafhefallujubme læ balkestuvvum vašalažast — galgga soatte dollujuvvut «ellem ja jabmem» diti, ja atte Tuisklandast læ »æmbo soatte-movtag go goassege ouddal.«

*

Præsident Wilson læi saddim rafhečallag dai seadaidægje našonaidi, go oažoi diettet raffhedato Tuisklanda belest. Mutto dak alliertak vastedegje sudnji sëmna lakai go Tuisklandi.

*

Dak skandinavialaš ædnamak ja Schweiz legje maidai særvvam Wilson rafhečallagi, mutto sëmna duššas læi diedostge datge.

*

Spanien ja Hollanda æba læk gal dattom særvvat rafhefallujubmai, dainago dak didiga atte i dat læk avkke barggat dam ala dalaš dilalašvuoda vuolde.

*

Dat læ nuft dal addujuvvum, atte rafhe-doaivvo læ fast gukkanam gukkebuidi go goassege ouddal. Dam sagjai šadda soatte dastmanŋel goavvasebbo go dam ragjai. Æmbo varra šadda ain golggat, æmbo nuorra ja dærvas famoid fertte dat vaivan Europa skittardet soatteibmel altar ala, æmbo moraš, æmbo gillamuš, æmbo vašše ja baččavuotta, æmbo nælgge ja hætte, æmbo ja æmbo fabinoi bottek bærgalaga ja sævdnjadasa radđijumek, æmbo soattehavvaduvvumak ja æmbo havdek ja girkkogardek. —

Ja daddeke daidda buok dat læt duššefal algo dasa, mi satta boattet

bagjel min varnotes ædnam. Aigge læ ješ buorre mærkka.

600,000 fanga.

Dai alliertaid soattevægak læk ja-gest 1916 valddam 600,000 fangaid.

Rumænienest

mannek tuiskalažak ain oudast ja valddek dam ovta gavpug nubbe manest ja ollo fangaid.

Diedetæbme.

Dak sabmelažak (isedak) Guovddagæino suokkanest, gudek boatte gæse aigguk sin boccuidæsekguim gæsseorotagai diti jottet : orrot Tromsa amtast, goččuuvvujek daggobokte laga mielde, mi læ addujuvvum 2. juli 1883 — §-7, atte si galggek ouddal dam 31. bæive januar manost addet Guovddagæino lensmannai diettevassi daid mærreduvvum čuvvgitusaid : gude „distrikti“ (njarggi, sulloi d. muotkai) si aiggok jottet gæsseorotaga occam diti; maidai bajasaddet namaid daina mieldečuovvo olmuin, gudek sigjidi gullek ja boacologo (sikke ječasek ja gæččobocuin) ja gæidi dak boccuk gullek.

Dat sabmelaš, gutte dokko jotta alma bajasaddekætta daid čuvvgitusaid, daihe bajasadda su ælos ovta vidaboase ucceb go dat duodai læ, sakkotalla 40 kruvna ragjai.

Sëmna lakai ravvijuvvujek dak, gudek læk diededam ječaidæsek, gavnatet ječaidæsek valljijubmai, mi dollujuvvu Guovddagæino diggestobost duorastaga las februar 1917 dibmo 10 ouddalgaskabæive, valljim diti „formand“ ja „næstformand“ juokke „distrikt“ oudast. Stemnijubme satta dakkujuvvut sikke njalmalažat (go si ječaidæsek gavnatek) ja čallujuvvum stemmaseddala bokte. Mutto gi stemmaseddala sadde, son galgga čajetet lagalaš duodaštusa, manne son ješ i boade stemmit.

Guovddagæino lensmanammatest dam 26. decbr. 1916.

Pleym.

Mærkaš dam!

Buok brævak, mak galggek sisavalddujuvvut bladdai, nuftgo maidai diedetusak, girjid-dinggomja æra brævak, mak æi mana portofria, saddijuvvujek blade redaktøri dam adressa mielde:

Henr. Olsen,
Korsfjorden, Alten.

Mutto blade dinggom- ja maksembrævak ja brævak mak mannek portofria (avissak), saddijuvvujek dam adressa mielde:

»Nuorttanaste« ekspedition,
Korsfjorden, Alten.

Diedetusak,

mak galggek valddujuvvut »Nuorttanastai« maksit 5 evre juokke sadne. Daggar diedetusak sisavalddujuvvujek gidda golma gærde dam sëmna had-dai. Juokkehaš, gutte diedetusaid sisasadde, berre lokkat sanid ja sëmna sisasaddet frimærkaid makson.

Stuoreb diedetusak, mak galggek gukkeb aige sisavalddujuvvut, garttek halbebun. Dast manŋel æi valddujuvvu smaveb diedetusak bladdai ærebo maksu, 5 evre sanest, mieldečuovvo sëmna.

„Nuorttanaste“ doaimatus.

Od da girjek!

»BIBALA OAPPO OAMEDOVDO BIRRA.« Hadde 25 evre frimærkak ja girje boatta fria poastast. Dam girjest læ 60 sido.

Darogiel girje »VORE BRØDRE LAPPERNE«, 96 sido ja manga gova, mast maidai min miššon bargid govak, maid særvest maidai G. F. Lund ja Ovla Andrasa rokkid govva.

Dat darogiel girje muittala Same miššon bargo birra Sameædnamest algo rajest dam ragjai. Dam girjest gavdnu maidai Sami apostal Thomas von Westen govva. Hadde 30 evre frimærkak, fria poastas saddijuvvum. — Daggar dinggum-brævak æi mana portofria poastast. Dinggu dallanaga ja čale!

Prenttejuvvum »Nuorttanaste« prentimrakkanusast, Korsfjord'ast.